بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2023/HC-A/141
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
- **އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވި ފަރާތް:** އަބޫބަކުރު އަބްދުއްރަޙްމާން، [illegible] / [illegible]
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ވަޒީފާއާބެހޭ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރަޙްމާނު އިބްރާހީމް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު
ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު

ނިމުނު ތާރީޚް: 06 ސަފަރު 1448
20 ޖުލައި 2026

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމި ހުކުމްކުރި ތާރީޚު:

22 ރަމަޟާން 1444
13 އޭޕްރިލް 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ހުކުމުގެ މަޢުލޫމާތު:

- ނަންބަރު: 86/VTR/2021
- ނިންމި ފަރާތް: ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް
- ބާވަތް: ވަޒީފާއާބެހޭ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 31 މާރިޗު 2021
- ނިމުނު ތާރީޚު: 01 ނޮވެމްބަރު 2022

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ހެލްތް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ
ފަރާތުން ހާޒިރުވީ:
އަލީ ސިނާން، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
މުޙައްމަދު ނާޒިމް، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ޝާޒް މުޙައްމަދު، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
މުޙައްމަދު ރިޔާން، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

އިސްތިއުނާފާ ރައްދުވާ ފަރާތް

އަޙްމަދު އަބްދުއްރަޙްމާން، [illegible] / އއ. ތޮއްޑޫ
ފަރާތުން ހާޒިރުވީ:
ޖަމީލާ އިސްމާޢީލް، މިރިހިޔާ، އއ. ތޮއްޑޫ

މަދަނީ – ވަޒީފާއާބެހޭ– ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު)– ރިޓަޔަރމަންޓް– ކޮވިޑް-19– ޤާނޫނު ނަންބަރު 20/2020 (ޤާނޫނު ސިޔާސަތުގެ
ކުރިން ނަގަހައްޓާ ޤާނޫނު 2020) – އިސްތިއުނާފު ޤަބޫލުކުރުން

ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible]:

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު

1. މިއީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 86/VTR/2021 މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ރިސޯޓް [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް[1]ގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް [illegible] ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަބޫބަކުރު ޢަބްދުއްރަޙްމާން[2]އެވެ.

ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމުނު މައްސަލަ

2. އަބޫބަކުރު ޢަބްދުއްރަޙްމާން، 27 ނޮވެންބަރު 2018 އިން ފެށިގެން، ރިސޯޓް [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގައި، ޗީފް [illegible] ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ދިޔައިރު، 20 މާރިޗު 2020 ގައި ސިޓީއެއް ފޮނުވާ ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން ކުންފުނީގެ މާލީ ހާލަތު ދަށްވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ވަގުތީ ގޮތުން އަބޫބަކުރު ޢަބްދުއްރަޙްމާން ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] (temporary lay-off) ނިންމާފައިވާކަން އަންގާފައިވާކަން، ކުންފުނީގައި ލޭ-އޮފް ކުރި އެހެން ބައެއް މުވައްޒަފުންނަށް ވަޒީފާދީ، [illegible] ގޮތުން އަބޫބަކުރު ޢަބްދުއްރަޙްމާން ވަޒީފާއަށް [illegible] ވަގުތީ ގޮތުން ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20 މާރިޗު 2020 ގައި ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީގައި [illegible] ވަޒީފާއަށް ނުކުތުމުން [illegible] [illegible] މުއްދަތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[1] ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު C-0700/2012

[2] ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A100643

ނަންގަވައި ދެއްވުމަށާއި، އެހެން މުވައްޒަފުންނާއި ތަފާތުކޮށް އެފަރާތާ މެދު އަމަލުކޮށްފައިވާތީއާއި އަދި ވަޒީފާއަށް ނެރުން [illegible] ދިނުން [illegible] ނަގައި ދިނުމާއި [illegible] މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ދިނުމަށް [illegible] މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް އެދި [illegible] މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ދިނުމަށް [illegible] އެދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅިއެވެ.[3]

އެމައްސަލަ ބަލައި ނިންމާފައިވަނީ ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 86/VTR/2021 މައްސަލައިގައެވެ.

ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލަ ނިންމި ގޮތް

3. ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 86/VTR/2021 މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ،

"...މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ [illegible] [illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ޤާއިމުކުރަންޖެހޭ މަޢުނަވީ އިންސާފުވެރިކަން (substantive fairness) އަދި އިޖުރާއީ އިންސާފުވެރިކަން (procedural fairness) ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި [illegible] [illegible]، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މައްސަލަ [illegible] ފަރާތުގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާގެ ޤާނޫނު) ގެ [illegible] ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ކަމަކީ އަންފެއާ ޑިސްމިސަލް (unfair dismissal) އެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅައި،

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މަޢުނަވީ އިންސާފުވެރިކަމާއި އިޖުރާއީ އިންސާފުވެރިކަން ޤާއިމުކޮށްފައިނުވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާގެ ޤާނޫނު) ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މައްސަލަ [illegible] ފަރާތުގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން [illegible] ވަޒީފާއަށް [illegible]، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މައްސަލަ [illegible] ފަރާތުގެ ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] [illegible] 13 ޖޫން 2022 ވަނަ ދުވަހުން، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ވަޒީފާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[3] ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 86/VTR/2021 މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގެ [illegible]

ފައިސާއިން އެފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރުގައި ނޯޓިސްގެ މުއްދަތަށް ދިން ފައިސާ އަނބުރާ ދައްކަވާފައިނުވާތީ ޖޭބީ އެދެފައި ރިޒޯޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހެޅި މައްސަލަ ހުށަހަޅާ އެސްޓެބްލިޝްމަންޓްގެ ދަޢުވާ ފައިސާއެއްކަމުން ކަމަށްވާތީއާއި އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު އެއްބަސްވުމުގައި ކަންކަން ވެއްޖެ (01 ނޮވެމްބަރު 2022) އިން ފެށިގެން (ތިރީސް ކަލަންޑަރު) 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ނޯޓިސް ދީފައިވާކަން ދަލީލުކުރެވިފައިވާތީ، އެކަން ބަލައިގަތުމަށް (ދޭއް ކަލަންޑަރު) 03 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެޅުން އެންގެވުން މި މައްސަލަ ބައްލަވާ ރިޒޯޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ މައްޗަށް އެންގުމަށް އެދުނުކަމަށް މައްސަލަ ބެލި މަޖިލީހުގެ ފިޔަވަޅުގެ އިއްތިފާގުން މި މައްސަލަ ނިންމައިފިއެވެ."

މި ފަދައިންނެވެ.[4]

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް

4. ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު S6/VTR/2021 މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ރިޒޯޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ފަރާތުން މައްސަލައިގައި 02 (ދޭއް) ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ. އެއީ؛

4.1 ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލުން އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަތުވާގެ ވަޒީފާ އެގްރީމަންޓް ކެންސަލްކުރެވޭނެ އުސޫލު ކޮންޓްރެކްޓުގައިވޭ، ވަޒީފާ އެގްރީމަންޓް ކެންސަލްކުރެވޭނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 (ވޮލީވިސް އެމަރޯޖިންސް ކޮންޓްރެކް ލިމިޓެޑް ވ. ޖާބިރު އަބްދުއްރަޙްމާން) ގެ ޤަޟިއްޔާއާއި، އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/05 (ދެއްވަވާ ވ. ސަންރައިޒް ރިސޯޓް ހޯލްޑިންގ ލިމިޓެޑް) ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާއި ޚިލާފަށް ކަމަށް ހުށަހަޅާ ނުކުތާ؛[5]

4.2 ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލުން އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަތުވާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އެގްރީމަންޓް ކެންސަލްކުރި ތާރީޚާ ހަމައަށް މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ނަގައިގެން ދެއްވާފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަތުވާ Unjust Enrichment އެއް ކަމުގައި ބެލެވޭ ކަމަށްވާއިރު،

---

[4] ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު S6/VTR/2021 މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު

[5] މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ވަނީ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކުގެ ގޮތުގައި 3 ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ. 6.1 އާއި 6.3 ގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ އެއް ކަންތައްތަކެއް ކަމުގައިވާތީ މި ދެނުކުތާ ސަރަހައްދު ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ލިޔުއްވާފައިވާ އެއް ނުކުތާއެއްގެ ގޮތުގައި

މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް އަދި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ މުއްސަނަދުތަކުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނަގައިދިފައިވާ ފައިސާއެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަ

5. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ތަފްސީލުތައް އިސްތިއުނާފީ ލާޔިޙާގައި ބަޔާންކުރުމުން ވަނީ، އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މި މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެވާހަކަތަކުގެ ތަފްސީލުތަކަކީ މި މައްސަލަ ނިންމުމަށްފަހު ޤާނޫނީ ޝަރީޢަތުން ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމެނި ޤާނޫނުން ލިޔުންތަކުން ކަމުގައިވާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާޞާ އަންނަނިވި ފާހަގަކޮށްލަމުގައި ބަޔާންކުރަމެވެ.

5.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 (ޕްރޮޓެކްސް ސެކިއުރިޓީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ޖާބިރު އަބްދުއްރަޙްމާން) ޤަޟިއްޔާގައި، ވަޒީފާ އަދާކުރާ ތަޖުރިބާ ހިނގަމުން ހުރަސް އޮތުން ސަރަޙައްދުތަކުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛ (1) އަދާކުރާ އިއްޔަ ނުކުތާތަކާ ދިނުމަކަށް ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން މުވައްޒަފުން ދެމެހެއްޓުމާ އިސްތިހާރު ގެއްލިފައިވުން، (2) ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ތާރީޚާއި ވަޒީފާ ދިނުމަށް އަޅާ ތާރީޚާ ދެމެދު އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތުވެފައިވުން (3) ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ ވިޔަފާރީގެ ކުރިއެރުމަށް އަދި (4) ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ ވިޔަފާރީގެ ރައްކާ ޤާނޫނީ ގޮތުގައިވުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ވިޔަފާރިއަށް ބޮޑު ބަދަލެއް އައުމުގެ ސަބަބުން މުވައްޒަފަށް ދޭން ނެތުން، މި ސަބަބުތައް ކަމާއި އެ ޤަޟިއްޔާގައި ވަޒީފާ ދޫކުރަ ކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމުގެ ގޮތުން އަދި ކުރިއަށް މުއްދަތެއް ބަލައިފައި ކަމުން ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު އެ ކަންކަމަށް މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ޗެލެންޖްކުރުން ބަލާފައި ނުވާކަމެވެ.

5.2 ކޮވިޑް-19 ގެ ހާލަތާއި ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ވިޔަފާރިއަށް ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް [illegible] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން [illegible] ކަމާއި އެ މުއްދަތުގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވާކަމެވެ.

5.3 ވަޒީފާއާބެހޭ މައްސަލަތަކުގައި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައި ދިނުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އަމަލު ކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible]) ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި މުވައްޒަފަކަށް [illegible].

5.4 ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/HC-A/36 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރަނީ [illegible] [illegible] [illegible] ވަޒީފާއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މުވައްޒަފުން ދިން ފައިސާ އުނިކުރުމަށްފަހު، ބާކީ ދޭންޖެހޭ އަދަދަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2019/HC-A/36 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ޚިލާފުވާ ގޮތަކަށް ތަޢާރުޟުވާކަމުގެ ސަބަބުން ކަމެވެ.

5.5 ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުމަށް އަމުރު ކުރައްވާފައިވާތީ، މައްސަލައިގެ ހުކުމާ ޢަމަލުކުރުމުގައި ދިނުމުން މަސައްކަތްތަކުގެ މައްސަލަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ މައްސަލައިގެ ނިންމުން ތަންފީޒު ހިތުން އެކަމަށް އިސްތިއުނާފުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ނިންމުމާއި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުގެ ކަންކަން ނިންމުމުގެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ ބާރު ނިންމާފައިވާ ނިންމުމާ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމުމުން ޤާނޫނީގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/05 (ދިރާގު ޕލކ ވ. ސަލީމް ޢަލީ ނ. ބިލެތްފަހި ހިތަދޫ) ގެ ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ދިމާވާކަމެވެ.

5.6 މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ފާހަގަކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ބެލިއިރު އިސްތިއުނާފުގެ ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ތެރެއިން 20 ޖުލައި 2025 ގައި މައްސަލައިގެ ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ޖަވާބު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސަރުކާރުގެ މަޝްވަރާގައި ބުނާ ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެގޮތުން މި މައްސަލާގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން އެއް ބާރުކަމަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 20/2020 (އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) މި ދެ ޤާނޫނު ތަޢާރުޟުވާނަމަ ކަމާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 20/2020 (އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޤާނޫނު) ގެ 1 ވަނަ މާއްދާގައި މިއީ ކޮވިޑް 19 އާއި ގުޅިގެން ދިމާވި ޙާލަތުގައި މުޅި ދުނިޔޭގައި އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތެއްގައި ވަކިވަކި ފަރާތްތަކުން އާއިލާތަކަށް ވިޔަފާރިތަކަށް އޮޅުވާލި ކަމާ ދައުލަތުގެ ތަފާތު ބައިބައިން ކޮށްދިނުމުގެ އަބަދުވެސް ހޯދުމަށް ފުރުސަތުގައި އިޤްތިޞާދީ ކުރުމަށްޓަކައި

ކަމާބެހޭ ޤާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތަކަށް [illegible] [illegible] ގެންނަންޖެހޭ ވަގުތީ ބަދަލުތައް ގެނެސް އެކަން ކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އަމަލުކުރާނެ ޚާއްޞަ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ޤާނޫނުތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވާކަމާއި އެޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމަށް ފަހުގައި އެޤާނޫނުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އަމަލުކުރަން ޖެހޭނީ އެޤާނޫނަށް ބަދަލާއި އެހިސާބުން އެ ޤާނޫނުގައި ރިފަރކޮށްފައި ހުރި އެހެން ޤާނޫނު ތަކުގެ ހުރި އުސޫލުތައް ސަސްޕެންޑް ވާނެކަމެވެ.

5.7 އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ޤާނޫނުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ގުޅޭ އުސޫލުތައް އެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާކަމާއި އެ ޤާނޫނުގައި ހުރި އުސޫލުތައް [illegible] މައްސަލަތަށް [illegible] ކަމެވެ.

5.8 މިކަންކަން ކުރިން ފާހަގަ [illegible] މި މަރުޙަލާގައި ފާހަގަ [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/44 [illegible] ކަމެވެ.

5.9 [illegible]

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދުންތައް:

6. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދެނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 86/VTR/2021 މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން އަދާ ކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ [illegible] [illegible] ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުރައްދުވާފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަ

7. އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފަށް [illegible] ޖަވާބުގައި [illegible] ކަންކަން މުޚްތަޞަރު ގޮތެއްގައި އަންނަނިވި ޕެރެގްރާފުތަކުގައި ބަޔާން ކޮށްލަމެވެ.

7.1 އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ އިސްތިއުނާފުގެ މުއްދަތާ ގުޅޭ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާގޮތުން ވަޒީފާ އަނބުރާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ޤަޟިއްޔާއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/36 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށް [illegible]

7.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ފުލްބެންޗް ޝަރީޢަތް ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ވަސްޓް ޢިންވެސްޓްމަންޓް ލިމިޓެޑް (2019/SC-L/133)** ގެ ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލަކީ ބާޠިލު އުޒުރުއްސަވައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަށް ސިވިލް ކޯޓާއި ހައި ކޯޓުގެ މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަމަކަށް ނުވަތަ އަދި ކުރިން ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެއް ކަމުގައި ނަގާފައި އެ ކޯޓުން މަސްއަލަ ނިންމުމުގައި އެއްވެސް ވަޒަނެއް ވާހަކަ ދެކެވިފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ކަމުގައި ނުވާތީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއިން ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަށް އެކޯޓުން ބަލައި ނުގެންގޮސް ނިންމާފައިވާ ކަމާއި، އެންމެކުރިން،ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ، ވަކި އަހަރެއް ދުވަހުގެ ގޮތް އިސްތިއުނާފީ މުރާޖަޢާއި އިންސާފުވެރިކަމަށް ނުގުޅޭ ދިނުމާ ގޮތް ގުޅިގެން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ގެ ޤަޟިއްޔާއާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/36 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލާ ދެވަނަ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ މަރުޙަލާގައި އަދި ފުރަތަމަ ކޯޓު ކަންކަން ކުރުމުގައިވާ އެކަންކަމާ ދިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ބެލުމަށް ކަނޑައަޅަން ޖެހުނުކަމުން ނުފެނުނުކަމެވެ.

7.3 އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި ކޮވިޑް-19 ގެ ސަބަބުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވިޔަފާރިއަށް ލިބިފައިވާކަމަށް ބުނާ ގެއްލުން ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ހެކިތަކަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނެފައި، [illegible] ރިޢާޔަތް ނުކުރަނީ ކޮން ހެކިތަކަކާ ކަމާއި އެފަރާތުން އެކަން ގޮތް ކަނޑައެޅުމަށް ޔަޤީންކުރެވޭ ހެކިކަމަކަށް ބިނާކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ހައުސިންގ **ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް ވ. އިބްރާހީމް ޒާހިރު (2019/SC-L/91)** ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ހައިކޯޓުން މަޝްވަރާއެއް ހުށަހެޅުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާއިން ހުއްދަ ކުރާ މިންގަނޑެއް ޖެހޭކަމަށް ފާހަގަކޮށް ބަޔާންކޮށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލާއި އެކޯޓުގެ **އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިސްމާޢީލް ޙަބީބް ޙަލީމް [2021] SC 58**

ޤަޟިއްޔާގައި، ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ[6] 5 ވަނަ މާއްދާއާ ހަވާލާދީ ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] [illegible] ހުށަހެޅުނު [illegible] ބަލައިގަނެވޭނެ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއެއް ނޫންކަމެވެ.

7.4 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ވިޔަފާރިއަކީ [illegible] ވިޔަފާރިއެއް ކަމުގައިވާނަމަ، މުވައްޒަފު އަދުލުގެ ސަބަބުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިމާޔަތާއި، [illegible] އަންގަވާފައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިތުރު 7 (ހަތެއް) [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible].

---

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

8. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އެދެނީ، ވަރޗުއަލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު VTR/2021/86 ޤަޟިއްޔާ އިން ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ.

ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަންކަން

9. ވަރޗުއަލް ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 86/VTR/2021 މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި އެނުކުތާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން [illegible] ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، [illegible] މައްސަލަ ނިމުނު [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ [illegible] ބަލާއިރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވިގެން ދެއެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

10. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވަނީ، ކޮވިޑް-19ގެ ހާލަތު ދިމާވުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވިޔަފާރިއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible]. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] 20 [illegible] 2020 ގައި، ފޮނުވި ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،

> "މިދިޔަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ކޮވިޑް-19) ގެ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ކުއްޖުވަކަން ނުވެނީސް ސަރުކާރުގެ އެއްސާފައިވާކަން ފާސްކުރުމުގެކުރީ އެކަށަވަރުކުރުމުގެކަށް ނުވަތަ ތިރީގައިވާނެ ކޮށްދީގެ ކުރިއަށްދިއުން ތަފާތު ވީނަ ހިނގާފައިވާތީ އަސާސީ ވަގުތެވެ.

މިސާލަކަށް، ކުށްވެރިގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައިގެ ކަންކަމާއި، ކުށްވެރި ހިންގުމުގެ އަސާސީ ތަރުތީބުތަކާއި، ކުށްވެރި މާލީ ޒިންމާ ހަރަދުން ކުރުވުމާއި، އަދި ކުށްވެރިޔާގެ ޝަރުޠުތަކަށް ފަރާތަކުން ވަކި ގާނޫނުގެ ކުށްވެރިޔާގެ ކަންކަމުގެ ތަފާސްހިސާބު ދަށުން ފެނިގެން ގޮސްފައިވާ މުއްދަތު ދެ ކޮޅުގެ މުއާމަލާތުތަކައި ދަންނަވަމެވެ.

ކަން މިހެން ހުރުމާއެކު ކުށްވެރިޔާގެ މުއާމަލާތުން ދަށުން ކުށްވެރިޔާގެ ޚަރަދު ދަފަރުގެ އެންމެ ކަނޑައެޅޭ ކަންކަން ނުކުތުމަށް، މިކަށްވެރިޔާގެ އެކަލަށް ޖުމްލަ ދަރަޖަތަކުން ފާހަގަކުރެއްވި ސަބަބު ކަނޑައެޅުން ދެ މުއާމަލާތު މިކަށްވެރިޔާ ފާހަގަކުރެވުނު ފައިސާ ރިޢާޔަތް އަދި ދަރަނިވެރިވެއެވެ. މިފަދައިން ބަޔާން ބަލައިގަތް ދުވަސްތަކުގެ ކަންކަން ދަރަނިވެރިވެއެވެ، އަދި ކުށްވެރިޔާގެ ކަންކަން ކާބޯތަކާ އަދާކުރުމަށް އެބަދަލުގެ މިކަށްވެރިޔާގައި އަދާކުރުން އަދި ފައިސާގެ މުއްދަތު އަދުން އެދެނީ އަދުން ކުށްވެރިޔާގެ ހުކުމުން ދަރަނިވެރިން ފައިސާ އަދި ދެފުރެން ގެނައުމަށް ކުއްލި ބަދަލު ކަމުގެ ޚަރަދު ސައުވެއެވެ ދަރަނިވެރިގެ ވަގުތެއް ކަންކަމުގެ ތަކަންދަތު ޝަރުޠުގެ ދަރަޖަކަން އެދިވަޑައިގެންފައެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

މި ސިޓީގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ވަކީލު އަލުން ބަލައި (އަލަށް ބަލާ ކޯޓު) ދަންނަވާން ބޭނުންކުރައްވާތީ، އެހުކުމުން ފަރާތުން ނުކުންނަނީ އަންގަން ދުވަހުގެ ޤާނޫނު ހިއްސާކުރެވުނު ގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 20 ޖަނަވަރީ 2021 ގައި ސިޓީއެއް ފޮނުއްވާފައިވާތީ، އެސިޓީގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މާލީ ޒިންމާ ދަރަނިވެރިވާ އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް އެއް ޒިންމާއެއްގައި ވަކި މުއާމަލާތުން ބަދަލުވާން އަދާނުކުރެވި ނިންމުނުކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް ކަމަށާއި އަދާކުރެވޭނެ ކަމަށް، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބަދަލުކުރުމަށް ފަހުގައި އެފަރާތުން މުއާމަލާތު ފެށުން އެކަށީގެން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ބަދަލުވާން ނުކުންނަނީ ދެމަފިރިން އެދިގެން ދައުލަތުގެ ހިފަހައްޓައިދެއްވުމެވެ.

މިސިޓީއަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ޖަވާބު ދެއްވާފައި ނުވެއެވެ.

11. މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ބަދަލުކުރެވިފައިވާ އިސްތޯ ބައްދަލު ދިޔަ ސިޓީތަކާއި ޖުމުލަ ގޮތުގެ ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ ވަޒީފާއިން އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާ ފަރާތުން ވަކިކޮށްލައިފައިވަނީ، ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ މާލީ ހާލަތު ދަތިވެފައިވާތީ އެކަން ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި އެފަރާތުގެ ވަޒީފާގައި ތިބި މުވައްޒަފުން ކަނޑާލަން ނިންމުމުން ކަނޑައެޅުނު ގޮތުންކަމުގައި، އެގޮތުން މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްލައިފައި އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ދަށަށްދިއުމުން ވަޒީފާއަށް އަސަރުކޮށް އަލުން ދާ ގޮތުންކަނޑައެޅިގެން އެއިން އެއްވެސް ވަޒީފާތަކަށް ވަޒީފާގެ އޮފަރ ދީފައިނުވާ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވާކަމާއި، އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާ ފަރާތުން 20 ޖަނަވަރީ 2021 ގައި އެފަރާތުގެ ވަޒީފާއަށް ނުކުމުގެ ކަންތައްތައް އޮތް ގޮތެއް ސަރުކާރުގެ ގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަށް ސިޓީ ފޮނުވާ ހަމައަށް އެފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ގޮތުގެގޮތުން މުޢާމަލާތް އަދި ސަރުކާރުން ކޮށްފައިވާކަން އެކަން ނެތްކަމާއި، އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާ ފަރާތުގެ ވަޒީފާއިންވަކިކުރުމުގެ ސަބަބާ ކޯޓަށް ހުށަހެޅި އެފަރާތުން ވަޒީފާގެ ކަމުގައި ނުދިނުމުން ކަމަށް ބުނެފައި އޮންނަކަމެވެ.

12. މި މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގައި ވަޒީފާދޭ ޤަވާއިދުތަކުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައްސަލަ އަދުލުވެރި ކަމާއި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރެވިފައިވާތޯ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އަހާ ކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަށް ނުޖެހޭ ކުރަމުންދާއި މިމައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވާ މުވައްޒަފުން ކަމުގައި ނިންމުމުގައި، 13 ޖުލައި 2022 އިން ފެށިގެން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ވަޒީފާގެ ކަންތައްތަކަށް އަޅުން ހަމަޖެހޭ ގޮތަށް ހަމައަށް، އެފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު، އަދާކުރި މަސްތަކުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާއި ވަކިކުރިއިރު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި އިނާމު، ނޯޓިސްގެ މުއްދަތަށް ދިން ފައިސާ އެކީ ކުރަމުންދިޔަ ޖެހޭ އަދަދު އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަށް ދައްކާފައިވާކަން ކަށަވަރެވެ.

13. މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުން، ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް ބަލާއިރު އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާ ފަރާތުން އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަކީ އަސާސީ އިދާރީކަމުގައި އެފަރާތް އަދާކުރަމުން

ދިޔަ ވަޒީފާގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމި ނިންމުމުން ޤާނޫނާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ، އެކަމުގެ [illegible] ވާހަކަ ކުރެވެއެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމުމުގައި ނުވަތަ އެ ނިންމުމަށް ފާސްކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންކުރި އިޖުރާއަތުން [illegible] އިޖުރާއީ އިންސާފު [illegible] [illegible] [illegible] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމިނިންމުމުން ޤާނޫނާ ނުވަތަ ގަވާއިދާ އަދި އުސޫލާ ޚިލާފު [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމުން އެއްވެސް ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަން ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮތްކަމާއި، އެކަށީގެންވާ ދިޔަ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތު ބަލައިގެން، [illegible] [illegible] ބަލަންވާނެއެވެ.

14. މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވަނީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާ ނުލައިކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ސާބިތުވެއްޖެނަމަ، އެ މުވައްޒަފަށް ހޯދައިދޭ ޙައްލުތައް، [illegible] ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގެ ބާރު ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ދީފައިވެއެވެ.[7] އެއީ؛

(ހ) އެ މުވައްޒަފަކު ކުރިން ހުރި ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުން؛ ނުވަތަ

(ށ) މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން އަދާކުރަމުން ދިޔަ ބާވަތުގެ ވަޒީފާއެއްގައި، ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ އެހެން ވަޒީފާއެއްގައި ބަހައްޓަން؛ ނުވަތަ

(ނ) ބަދަލުދިނުން، އެވެ.

15. އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާނުލައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް [illegible] އެއްވެސް ޙައްލެއް އެ މުވައްޒަފަކު ވަކިކުރެވިއްޖެއްޔާ، އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުވުމަކީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ އަސާސީ ޙައްލުގެ [illegible] އިސްތިސްނާއީ ޙާލަތެއް ނެތްނަމަ އެމުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއަށް އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަށް ރުޖޫޢަކުރުން ނުވަތަ އެހެން [illegible] [illegible] އެކަށީގެންވާ ވަޒީފާއެއްގައި ބަހައްޓަންކަމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވ. ޤާސިމް

---

[7] ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާ

[illegible]⁸ ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އަދި މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ހުރި ވަޒީފާއަށް ނުރައްކާތެރިވެދާނެ ހުރިހާ އަސްލުން ނުވަތަ ވަޒީފާއަށް ނުރައްކާތެރިވާ އަމަލީ ގޮތުން ކުރެވުން ނެތް ކަމެއްކަމުން ބެލެވިދާނެ ޝަރުޠުތަކެއް ހުރި ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ޝަރުޠުތަކުގެ ތެރޭގައި (1) އިއްޔާތަ ނުކުރުމާއި މީހުންގެ ދުރުގައިވާ އިތުބާރު ގެއްލިފައިވުން؛ (2) އިޖުރާއާތުތަކުގައި އަދުލުވެރިކަމާ ބޭނުންކުރާ ގޮތަކަށް ފެނޭ ގޮތަށް؛ (3) ވަޒީފާ ޚިދުމަތުގެ ވިޔަފާރިގެ [illegible] (4) ވަޒީފާ ޚިދުމަތުގެ ވިޔަފާރިގެ ބޮޑު ގެއްލިފައިވުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ވިޔަފާރިއަށް ބޮޑު ބަދަލުތައް އައުމުގެ ސަބަބުން މުވައްޒަފަކު ބޭނުން ނުވުން، ހިމެނެއެވެ. އަދި ވަޒީފާ އިއްޔަ ނުކުރުމަށް ބާރުއަޅާ ބަދަލުތަކަށް ވަޒީފާދީފައިވާ، ވަޒީފާއިން ނުރައްކާތެރިކުރުމަށް ބާރު އެއް ބަދަލުތަކާއިކަމަށް ވެސް އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޝަރުޠުތަކަކީ (1) މުވައްޒަފަކާމެދު ޝަކުވާ ސުލޫކީ އަމަލެއް، އެފަދަ ފިޔަވަޅު އަޅާފައިވުން، ޙާދިސާގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެމަސައްކަތެއްގެ އުސޫލު އަދާކުރާ ބަޔަކަށް އެމުވައްޒަފަކު އިންޒާރު ދިނުންކަމާ ބުނެވޭ ނުވަތަ ގަވާއިދާ؛ (2) މުވައްޒަފުގެ ހުރި ދާއިރާގެ ނުވަތަ ސަބަބެއް އެކަން ތަޙުޤީޤު ވަޒީފާއެއް ފޯރުކޮށް މުސްތަޤިއްލު ކަމަކަށްވުން؛ (3) މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ދޫކޮށް ނުކުތުމަކީ، އެއީ ވަޒީފާ ދޭފަރާތުގެ އެކަށީގެންވާ އިޖުރާއަތެއް ބަލައި ގެންދާ ހުރިހާ ގޮތްތަކެއް ބެލުމެވެ؛ ފިޔަވަޅެވެ.

16. މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ފާއިތުކުރަންޖެހޭ މަރުޙަލާ އަދާނުކުރާކަމަށް އިންޒާރު ނުދީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤާނޫނީ ކަމެއް ނުކޮށްދެއްވާ އެފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ޚިލާފަށްކަމާއި، އަދި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ކުރުމަކީ އަނިޔާވެރި ވަކިކުރުމެއް (unfair dismissal) ކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މިގޮތަށް ބެލުމުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތަކަށް [illegible] ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި، އެމުވައްޒަފަކު އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާގައި އަމާން ބަދަލުޖަހައިން ނުވަތަ ކުރިން އަދާކުރަމުން ދިޔަ

---

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/49 ގަޟިއްޔާ

ބާވަތު ވަޒީފާއެއްގައި ނުވަތަ އެފަދަ އެހެން ވަޒީފާއެއްގައި ބެހެއްޓުމަށް ނުވަތަ/އަދި އުޖޫރަގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަދަލު ދިނުމަށް އަމުރުކުރުން ހިމެނޭކަން ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އެގޮތުގެމަތިން އަމުރުކުރުމުގެ ނުކުރުމުގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ފެނިއްޖެ ބަދަލުދިނުމަށް އަމުރުކޮށްދޭކަށް ވަކިކުރިއިރު ހުރި ވަޒީފާގައި އަނބުރާ ބެހެއްޓުމަށް ބަލައިގަތުމުގެ ކުރިން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން ނިޔާވާ ބޮޑުކަމާއި ވަކިކުރި ފަރާތުގެ ސަބަބުތަކާއި ވަރަށް އެކަށީގެން ނުވާ މިންވަރަށް ހިއްސާވާ ކަރަންޓަކަމަށް ވަޒީފާދޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

17. މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ ވަޒީފާ އަނބުރާ ހޯދުމަށްކަމަށް ވަޒީފާދޭފަރާތުން ޖަވާބުދާރީކޮށް ނުދެއްވައިފައި، **ވޮޓާސް އެމަރާލްޑް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ޖާބިރު އަޙްމަދުޝަރީފުގެ**[9] ގެ ސިއްރާގައި، މުޅިއެއްކަމަކާ ވަޒީފާއަށް އިޢާދަކުރުމުގައި ވަޒީފާ ހޯދުމުގެ ފުރުސަތު ގޮސްފައިވާ މުއްދަތުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ފުރުޞަތު ކުރިމަތިވާ ބަދަލު އެއްވުމުގެ ސަބަބުން މުޅިއެކު ދޫކޮށްލުމުގެ މުއްދަތު ދިމާވާ ކަންތައްތަކުން ބަދަލުކުރެވިދާނެ، މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި އެކަންކަން ވަޒީފާދޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ދެކޮޅުކުރެވިފައިނުވާކަން.

18. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް އިސްތިއުނާފުކުރުން ދިމާ ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ އިއާދަ ކުރުމަށް ވަޒީފާދޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމާފައިވަނީ، އެފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަން އެނގޭއިރު، 20 އޮގަސްޓު 2020 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފޯނުގެ ސިޓީގައި ޖެހުމުގެ އިޤްތިސާދީ ކަންކަން ދެނެގަތުމުގެ، ކުންފުނީގެ ކަންކަން ކުރިއަށް އެގެންދެވޭނެ ބަޔަކު ނުވާތީވެ، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން އުނިކުރި މުއްދަތު އަހަރު ކުރީންނަށްތަން (ފުރުސަތު ދޭންވެގެން) ބަންދުކުރުމުގައި އޮތްގޮތުން ނިޔާކޮށްކަން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަދަލު ކުރިއަށް އެގެންދެވޭނެ ބަޔަކަށް ނުވާ މިކަން ޤާނޫނީގޮތުގައި ކަނޑައެޅުން

---

[9] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/49 ޤަޟިއްޔާ

ނެތުމުން، އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތު އަދިވެސް ކުރިއަށްދާކަމަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޖުތަމަޢު ހަމަވުމަށްފަހު، ކޮވިޑް-19 ގެ ސަބަބުންކަމަށް ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޖުތަމަޢުގެ މުސީބާތެއްކަން އިޢުލާނުކުރެވުނު ނަމަވެސް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން ނުވަތަ މުސާރަ ނުދީ ގޮތަށް މުވައްޒަފުން ހުއްޓުވުމަކީ ކުންފުނިތަކުން ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ނުރައްކަލެއް، އެގްރީމަންޓް އަމަލުކުރާ މުއައްޒަފު ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ ޝަރުޠު ކުރިއަށް އިޤުރާރުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ، އެފާރުމުން ފެށިގެން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެއްވީ ފެށިގެން ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ މައްސަލަ ނުވާން ބާރުލިބޭ ޤާނޫނުގެ 14.1 އަދި 14.2 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެދިފައެވެ.

19. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ފަރާތުން ދަޢުވާކުރައްވަމުން، ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން ދިމާވެފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތު ރަނގަޅުވުމުން އަލުން ވަޒީފާއަށް ނުކުތުމުން ކޯޓަށް ދުވަސްކޮޅެއްގެ އަތޮޅުތަކުގެ ހިނގުމުގެ ކަމުގައި، ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި މައްސަލައެއް ދިމާވެގެން ނުވަތަ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް ކަމެއް ކުރެވިފައިވާނަމަ ސުލްހަ މައްސަލައެއް ބަލައި ހިންގަވާގެ ގޮތުން ދޫކުރެވޭ އަންގާފައެވެ. މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި މުވައްޒަފުގެ ވަޒީފާއަށް އަލުން އަނބުރާ ނުގެނެވުމުގެ ކަރުދާސް ކަނޑައެޅުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަނޖެހޭކަމަށް [illegible] ގެ އިސްތިސްނާގައި ބައްލަވާފައިވާ ރިޢާޔަތް ކުރަނޖެހޭ ބަޔާން، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ މުދަލާއި ނަގާކަމަށް ތަކެއްޗާއި ބަލައިގަނެފައިވާ ސިފަތައް، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ މުދަލާއި ތަކެތި ފަރާތުގެ ބެލެހެއްޓުމުގައި އެކަށީގެންވާ ލާރިއާއި، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި ނަގާފައިވާ އެކި ދަޢުވާތަކުގެ ކުރިއަށް ދިޔަ ގޮތުގެ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅުނު ބައިނަލްއަޤުވާމީ ދެކޮޅުކުރުމުގެ ވާހަކަ ބަޔާންކޮށް ހުށަހެޅުނު ނަގާފައިވާ ފުރުޞަތު ދެވޭ ކަމުގައި ބަލާ ކުރެވުމުގައި މަޢުލޫމާތު ބަޔާންކޮށް ދީފައިވާ ދުވަހުގެ ކުރިން ބަލައިގަނެފައިވާކަން ބަޔާން ކޮށްފައެވެ، އަދި މިކަމުގެ ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ގެ/ހުރި ފިޔަވަޅުތަކަށް ބަލައިގަނެފައިވާކަން ބަޔާންކޮށް ނެތެވެ.

20. ކުރިންވެސް ބަޔާންކުރި ފަދައިން، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަށް އަލުން އަނބުރާ ނުދެއްވުމަށް ނިންމުމުގައި، **ރީޖަނަލް އެއަރޕޯޓްސް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް ވ. ޢީސާ ޢަބްދުއްރަޙްމާން** ގެ މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ފަދައިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މަޤާމު ބާތިލު ކުރެވިފައިވާތީ ބަލާފައިވާ ކަމާއި އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ނަތީޖާ ކުރިންތި ގޮތް ބަލާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނާނީ، ކޯވިޑް-19 ގެ ބާރުތަކުގެ ނިމުމަކަށް ގެނައި ތަރައްޤީން ފަހުގެ ކޯވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން އަމަލުކުރެވުނު ޤާނޫނީ ކަންކަން ދިރާސާކޮށްފައިވާ މިންވަރު ބަލާފައިވާ ގޮތް ފަދަ ކަންކަމަށް ބަލައިގެން ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ވާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ނެރުއްވުމަށް ނިންމުމުގައި، ދިވެހި ރާއްޖެއިން ނިންމުމުގައި ޢިލްމީ ގޮތުން ކޯޓުތަކުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމެއް ކުރެއްވި ކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ.

ކޯވިޑް-19 އާ ގުޅޭ ޚާއްޞަ ޤާނޫނު ދިރާސާކުރުން

21. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ރިޓްރެންޗްކޮށްފައިވަނީ، ކޯވިޑް-19 ގެ ބަލިމަޑުގައި ދިވެހި އިޤްތިޞާދަށް ދަތި ބާރުތައް ގުޅިގެން ކަމަށްވާއިރު، ކޯވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން ދިމާވާ އާމްދަނީ ކެނޑުމުގައި އަދާކުރާއިރު ރާއްޖެ އިޤްތިޞާދީގޮތުން އެކަށަގެންވާ ހާސިލްކޮށްފައިވާ، އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކާތަކުގެ ޤާނޫނު 2020[10] އަދި ކޯވިޑް-19 ގެ ބަލިމަޑުގައި ވަކިވަކި ފަރުދުންނާއި އާއިލާތަކާއި ވިޔަފާރިތަކަށް އުފެދިފައިވާ ގެއްލުންތަކުން ސަލާމަތްވުމަށް ޤާނޫނީ ރޭވުމެއް އެކުލަވާލައި ހިންގުމަށް ހިންގުމުގެ ނިޒާމު ބޭރުކޮށްލުމުގެ ނަމަވެސް ކޮންމެ ފަރާތެއް ވެސް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ޤާނޫނީގޮތުން ބަޔާންކުރާ ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއާތްތަކާއި ކަންކަން ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުތަކެވެ. އެ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ކުރެވޭ ކަމެއް އަދާކުރާއިރު ހާލަތު ބަލާ އިޖުރާއާތު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނެވެ. އެފަދަ ހާލަތުގައި އަދާކުރާ މުއްދަތެއް، ކޯވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން ދިމާވެފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ބަލާ ޢާއްމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ބާރުގެ ނަތީޖާ އަނބުރާ އަދާކުރަން ފެށުމަށް، ކޯވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން ދިމާވާ ހާލަތުގައި

---

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 20/2020 (އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކާގެ ޤާނޫނު 2020)

އިޢުލާންކުރާ އެއްގޮތަށް ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ނުވަތަ ކާރިސާގެ ޙާލަތެއް ނިމުމަކަށް ގެންނަތާ 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަސް ހަމަވާ ތާރީޚުގެ ނިޔަލަށެވެ.[11] ޢާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޤާނޫނު 2020 އަށް އަމަލު ކުރަން ފަށާފައިވަނީ، 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ގައެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޢާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތު އިޢުލާންކޮށްފައިވަނީ 12 މާރިޗު 2020 އިން ފެށިގެންކަމާއި އެޙާލަތު ނިމުމަކަށް އައިކަން އިޢުލާންކޮށްފައިވަނީ 13 މާރިޗު 2022 ގައިކަން އެނގެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ 20 އޭޕްރިލް 2020 ގައިކަމަށްވާތީ، އެފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ޢާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައިކަމަށް ވީނަމަވެސް، އެއީ އެޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިންކަން އެނގެއެވެ. އެޤާނޫނަށް އަމަލުކުރުމަށް މުއްދަތު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ "ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިޢުލާންކޮށްފައިވާ ޢާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތު ނުވަތަ އެޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފުރުޞަތު" ދިނުމަށެވެ. އެހެންކަމުން އެޤާނޫނު ފާސްވުމުގެ ކުރިން، ކޮވިޑް-19 ގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޙާލަތު އިޢުލާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހިނގާފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށްވެސް އެޤާނޫނު ހިނގާނެކަން އެނގެއެވެ. ޤާނޫނުތައް އަމަލުކުރުމުގެ އުސޫލަކީ އެޤާނޫނެއް ފާސްވެ އަމަލުކުރަން ފެށުނު ފަހުން ހިނގާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް އެޤާނޫނު ހިނގާނެ (prospective) ކަމާއި، އަދި އެޤާނޫނު އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ނުހިނގާނެ (retrospective) ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެޤާނޫނު އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް އެޤާނޫނު ހިނގާނެކަމަށް އެޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ، އެޤާނޫނު އަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރީގެ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް އެޤާނޫނު ހިނގާނެއެވެ.(retroactive)

22. މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިއިރު، ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޤާނޫނު 2020 ފާސްވެ އަމަލުކުރަން ފެށިފައިނުވާތީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އަމަލު

---

[11] ޤާނޫނު ނަންބަރު 20/2020 (ޢާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ޤާނޫނު 2020)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި

ކުރެވޭނީ، އެއިރު އަމަލުކުރަމުން ދިޔަ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވިފައެވެ. ކޮވިޑް-19އާ ގުޅިގެން އިޢުލާންކޮށްފައިވާ އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުރި ދުވަސްވަރުގެ [illegible] ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] ޢާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުރި ދުވަސްވަރުގެ ޤާނޫނު [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން އިޢުލާންކޮށްފައިވާ ކުރި ދުވަސްވަރުގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

23. ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން އިޢުލާންކޮށްފައިވާ އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުރި ދުވަސްވަރުގެ [illegible] 13 މާރިޗު 2022ގައި [illegible] އާންމު ސިއްޙަތުގެ ކުރި ދުވަސްވަރުގެ ޤާނޫނުން އަމަލުކުރުން ނިމުނުކަން އަންނަ މާރިޗުން ފެށިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން އިޢުލާންކޮށްފައިވާ ކުރި ސިއްޙަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 07 މާރިޗު 2022 ގައި ނިމުނުކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/05 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

ކޮންމެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ ވަކީލު
އަނބުރާ ރުޖޫޢުކުރާނެ ތާރީޚެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 18 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި [illegible] [illegible]. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފެށިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަސް [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކޮވިޑް-19 އާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ކޮވިޑް-19ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފެށިގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަސް [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]

ފަރާތަށް ލިބޭނެ ގެއްލުމެއް ހޯދައިދޭން ނުދެވޭނެއެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޤާނޫނުތަކާއި އެޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ޤަވާއިދުތަކާއި ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިފައިވާ އުސޫލުތަކަށް މަސްއަލަތަކަށް ނިންމުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންވީ މަޞްލަޙަތު ޢާއްމު މުޖުތަމަޢު/ފަރީޤުންގެ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއްކަން އެނގޭއިރު، ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައެއްގައި ބަލާއިރު ވަކި ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ޤަވާއިދެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލެއް އަދި ކަމެއް ފާހަގަ ނުކުރެވިފައި، މަސްއަލަ ޢާއްމު މުޖުތަމަޢު/ފަރީޤުން ގުޅޭ ކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަން އެސަސަސްޓަމްގައި ތަޙުޤީޤުކޮށް ކަނޑައަޅައިދެވިދާނެ ކަމަށް ހައިކޯޓުގެ **ސިވިލް ސަރވިސް ޑިސިޝަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. ޑިސްޓްރިކްޓް ކޮމިޝަން ލިމިޓެޑް** ގެ ޤަޟިއްޔާއިން[12] އެނގެން އޮންނާނީ، މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި އިސްތިޢުނާފުކުރި ފަރާތުގެ ވަޒީފާ ޤާނޫނު ނަޒަރުކޮށް ޙުކުމު ކަނޑައެޅުމުގައި، ޗެޕްޓަރު-19 އާ ގުޅޭގޮތުން ވަޒީފާ ޤާނޫނުގެ ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިފައިވާ ޢުޤޫބާތު ކަނޑައަޅައިދެވިދާނެ، **ޙަމީދު ވ. ސަރުކާރު ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލް** ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފު ކަމެއް ކަމަށް ނުފެނެއެވެ.

ބަދަލު ނަގައިދިނުން

24. ބާއިންސާފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމާ ގުޅިގެން ބަދަލު ދިނުމާ ގުޅޭ ގޮތުން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޖަޖްމަންޓް ޢަބްދުއްސަލާމް ޙަމީދު ވ. މަސާއްޖާ ވަޙީދު**[13] ޤަޟިއްޔާގައި ބަދަލުގެ މިންވަރު ކަނޑައަޅާނެ ހަމަޖެހިފައި ބަލަންޖެހޭނެއެވެ. އެގޮތުން، ވަޒީފާއިން އަނބުރާ ނަގާފައިވާ ވަޒީފާއަށް ޖެހިފައިވާ ނުވަތަ ސަރުކާރު ކޯޓުން އަމުރުކުރާނަމަ، އެ މުވައްޒަފަކަށް އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ގެއްލިފައިވާ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް އެޖެހިވެރިންނަށް ނުވަތަ އުޖޫރަ ކަނޑައަޅާ ގޮތުން މުސާރަ ދިނުމަށް އަމުރުކުރެވިދާނެ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ގައިވާ ގޮތުން އެ މުވައްޒަފުގެ ވަޒީފާ ދެމެހެއްޓުމަށް ކަނޑައަޅައިދެވިދާނެ ކަމަށް ކަނޑައެޅުނު ކަމަކަށް ބަލަން ބައްޓަންކޮށްފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް މުޅި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ މުވައްޒަފަކަށް ގެއްލިފައިވާ އާމްދަނީ މުސާރަ އާއި އިނާޔަތްތައް ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އެކަމުގައި

---

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/67 ޤަޟިއްޔާ ހުކުމުގެ 43 ވަނަ ޕެރެގްރާފު

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/36 ޤަޟިއްޔާ

ނަގައި ދިނުމަކީ ކޮންމެހެން ތާއީދު ކަމެއްނޫން ކަމަކާއި ދިމާ ގެއްލުން ކުރެކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ ކޮންޓްރެކްޓު ޖިނާއީ ގޮތުން ނޫން އެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ އަސާސް ބަރޯސާވާ ވަޒީފާގެ ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތަކުން ކޮންޓްރެކްޓުތަކަށް ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާއިން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތުމުން، ވަޒީފާ އަލުން އަނބުރާ ދިނުމަށް ކޯޓުން އަމުރު ކުރެއްވި، ވަޒީފާ އަލުން ދިނުމާ ދެމެދު ހިނގާފައިވާ މުއްދަތުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ދިނުމަށް އަމުރުކުރެއްވުމުގައި އެ މުވައްޒަފަކު ބޭއިންސާފުން ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން ގެއްލުނު އިތުރު އަމުރުކުރުމަކީ އިންސާފުވެރި ގޮތުން ނިންމާފައިވާ ބަދަލުގެ ގޮތުން ވަޒީފާއިން ދިމާވި ގެއްލުމުގެ ކަނޑައެޅުއްވުމެއް ކަމުގައި ބަލާ ކަންކަމެއް ނުވާނެއެވެ.

25، މުވައްޒަފަކު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރި ކަމާއި، މަޢުޟޫޢީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމު ކުރުވައިނުވާކަން ސާބިތުވާނަމަ، ބަދަލުގެ ހިސާބު ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުންނާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައެޅުއްވުމުގައި ދިރާސާކުރައްވާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން **ޢަލީ ވަހީދު ވ. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް**[14] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅުއްވިފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ފާހަގަކުރައްވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި (ހ) މުވައްޒަފު އަދާކުރި ވަޒީފާގެ ބާވަތް؛ (ށ) ވަޒީފާގައި ހޭދަކުރި މުއްދަތު؛ (ނ) މުވައްޒަފު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވުނުއިރު ލިބެމުން ދިޔަ މުސާރަ އާއި އިނާޔަތް؛ (ރ) ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ވަޒީފާއާ ގުޅުމުގެ ބޭއިންސާފު އަދުލުވެރިކަމާ ހިލާފު ގޮތް؛ (ބ) މުވައްޒަފުގެ އުމުރު ދިރާސީ ފެންވަރު ވަޒީފާއެއް އަލުން ލިބުމުގެ ފުރުސަތު ނުލިބި ހުންނަކަން؛ (ޅ) ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މުވައްޒަފުގެ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ނުރައްކަލެއް ދިމާވެފައިވާ ނަތީޖާ އިސްތިޢުފާ ދެއްވުމާ ނަތީޖާ ހުންނަކަން؛ (ކ) ގެއްލުން ކުރެކުރުމުގެ ގޮތުން މުވައްޒަފު އޮޅި ވިއްކާލުމާއި ހިނގަމުން ދިޔަ ގޮތުން ކޮށްދީފައިވާ ކަންކަން؛ (އ) ނަގައިދިނުމުގެ ބަދަލުގެ ސަބަބުން ނަގައިދީ މުވައްޒަފަކު ކަމުގެ ލިބޭކަން ނަތީޖާ ހުންނަކަން؛ (ވ) ބާރުއޮތް ދިރި ކަންކަމުގެ މައްސަލަ ދިރާސާ ކުރުމުގެ ބަދަލުގެ ދިނުމަށް ކަނޑައެޅުއްވި، ލިބެމުންދިޔަ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ މައްސަލަ އެކަމަށް

---

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/27 ގެ ޤަޟިއްޔާ

ބަލައި ބަދަލުގެ މިންވަރު ހިސާބު ކުރާނޭގޮތް ނުވަތަ މުޢައްޔަން ގޮތަކަށް ދަޢުވާއިން ކުރިޔަށް ޤާނޫނުން ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތައް ބޭނުން ކުރުމުގެފުރުޞަތު ސާބިތުވާ ހިނދު، އިތުރު ބަދަލެއް ދަޢުވާ ކުރުމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ޙައްޤެއް ބާކީ ހުރިކަމަށް ބަލާނުލެވޭނެއެވެ.

26. މިގޮ އިތުރުން ދަޢުވާ އަދާކުރާ ދަޢުވާ ދަޢުވާކުރުމުގެ ސަބަބުން އެނގޭ އަބުރަށް ގެއްލުން ލިބުނުކަމަށް، އެއީގެ ސަބަބުން ދަޢުވާ އަދާކުރާ ދަޢުވާކުރި ފަރާތް ދަޢުވާއަށް ލިބުނީ ނުވަތަ ވަކި ދަރަޖައެއްގެ މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް ހުރަސް އެޅިފައިވާކަން ނުވަތަ ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް ބަދަލުވާކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ނަޒަރު ހުރެ ސިވިލް ސައިކޯލޮޖީ ޤަވާޢިދު[15] ގެ ސިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

27. ދަޢުވާއަށް ޖަނާއީ އެހެނިހެން މަދަނީ ސަރަޙައްދެއް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސީޖަރ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ކޮމިޓީ ރިޕޯޓް ވަޒީފާގެ ދަޢުވާ** ގެ ސިއްޔާއެއް ބަޔާނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މަދަނީ ހުކުމް ފަހުން ދަޢުވާ ދަޢުވާކުރުމުގައި، ޝަރީޢަތުގެ ބަޔާނުގައި ފާހަގަ ދިފާޢުކުރަން ބަޔާންކޮށްފައި، މަދަނީ ގޮތުގައި އެންމެ އަރުވާފައި ބޭނުމަކީ މަދަނީ ހުކުމް ފަހުން ދަޢުވާ ނުހަމަ ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައި ބަދަލު ލިބޭނެ އެފަދަ ދަޢުވާގެ ކަނޑައަޅައި އަދާކުރަ ހަމަޖެހޭ ބަދަލު ހަމައަށް އެފަދަ ދަޢުވާ ދަޢުވާކުރަނީ އަދާކުރުމުގެ ދިވެ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު، އިންސާފުވެރިކަމާ ފާއިތުވުން ދަޢުވާ ދަޢުވާކުރުމުގައި، ނަތީޖާގެ މަދަނީ ދިން ހާލަތު އުނިކުރެވިފައިވާ ހަމަޖެހޭ އަދަދަކީ، ދިރާސާ ޕްރޮސީޖަރއިން މަދަނީ ހުކުމް ފަހުން ކުރެވޭ ހަމަޖެހޭ ހާލަތުގައި ކަނޑައަޅާފައެވެ.[16]

28. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މަދަނީ އިންސާފު ކުރުމުން ދަޢުވާއަށް ޖަނާއީ ޙައްޤުތަކުން މި މަދަނީ ނިންމުމުގެ، އިންސާފުވެރިކަމާއި ފުރުޞަތު ދަޢުވާ ދަޢުވާކުރި ބަދަލު ހުރިގޮތް ދަޢުވާ އަދާކުރު ތަޢުލީމަށް ބަދަލު ހަމައަށް މަސްއޫލިއްޔަތު އިންސާފުވެރިކަމާ ނަތީޖާގައި ދެއްވާފައިވާ އެފަދަ ބަދަލު އަދާކުރާނެ

---

[15] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/30 ޤަޟިއްޔާ

[16] ދަޢުވާއަށް ޖަނާއީ އެހެނިހެން މަދަނީ ނިޒާމު ދާއިރާ ދިރާސާގެ 14.3 ވަނަ މާއްދާގައި

އިންޑިވިޖުއަލް ރިޓް ގޮތުން ކަމަށްވާއިރު، އެއީ ދުސްތޫރާއި [illegible] [illegible] ގޮތުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ނަގައިދީފައިވާ ފައިސާއެއް ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިސާލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވ. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] ތަޠުބީޤު [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަނބުރާ އިޢާދަކުރާ ދުވަހު ހަމައެކަނި މުސްތަޤްބަލުގައި [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/49 ޤަޟިއްޔާއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/36 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށް [illegible] [illegible]، އެއުސޫލާ ޚިލާފުވި ގޮތެއް [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] ކަނޑައަޅަން [illegible] [illegible].

29. ހައިކޯޓުން މިމައްސަލައަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގައި ބިނާކުރަންޖެހޭ [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެއީ ދަށު ކޯޓުތަކާއި [illegible] ނިންމުންތައް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] މާއްދާގައެވެ. މި މާއްދާގެ ފުރަތަމަ އިބާރާތް [illegible] ކޯޓުތަކުން **ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ވ. [illegible] [illegible] [illegible]**[17] ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމުގައެވެ. އެ ނިންމުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، މައްސަލަ ބަލާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[17] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91 ޤަޟިއްޔާ

ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ ބުނުމަކުން، ނުވަތަ [illegible] ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާބުނުމަކުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާއިން ހުއްދަކުރާ މިންގަނޑަށް ވާޞިލު [illegible] ކަމަށެވެ. ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނުމުގެ، ނުވަތަ ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ މިންވަރަށް [illegible] [illegible] ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ ބުނުމުގެ، ނުވަތަ [illegible] ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ ބުނުމަކުން، ނުވަތަ [illegible] [illegible] ކަމަށް ބުނާ ބުނުމުގެ، ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ބުނާ ބުނުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

30. [illegible] އުޞޫލަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ވަޒީފާއާބެހޭ [illegible] [illegible] ފަރާތް ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ [illegible] ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

31. އިސްވެ ދިޔަ ސަބަބުތަކާއި އެފަދައިން ހުރުމުން، ވަޒީފާގެ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 86/VTR/2021 މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ނިންމުން ބާޠިލުކުރަންޖެހޭނެފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ނިންމަން އަހުރެންނަށް ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު:

32. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްޣަފޫރު އިބްރާހީމްގެ ރައުޔާއާ އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޤުގެ ރައުޔު:

33. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްޣަފޫރު އިބްރާހީމްގެ ރައުޔާއާ އަޅުގަނޑު އެއްބަސްވަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތާއި ބެހޭގޮތުން

34. މި ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ހުކުމް ކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރި ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[18] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރު ބަންދު ދުވަހެއް [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު [illegible] [illegible] ސަރުކާރު [illegible] ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[19] އެހެންނަމަވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[20]

---

[18] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން [illegible] މަތިން [illegible]، [illegible] [illegible] ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 86/VTR/2021 މައްސަލައިގެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ވިޔަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއްނެތް ކަމަށް މި މައްސަލަ [illegible] ހައިކޯޓުގެ ތިން ފަނޑިޔާރުންގެ ރައުޔުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު